

‘Altoos vrolijk en vergenoegd was hij’

Uit de oorlog in Oekraïne sippelen regelmatig berichten door over buitenlandse strijders. Dat ook militairen met een reguliere carrière onder een andere vlag terecht kunnen komen is minder bekend. Een sprekend voorbeeld is Franciscus Herckenrath, die onder vier vlaggen diende en deelnam aan 38 veldslagen en schermutselingen.¹

Geboren in Venlo begon Herckenrath in 1796 als 15-jarige zijn militaire loopbaan als cadet van de Bataafse Republiek. Vrij spoedig werd hij bevorderd tot sergeant en in 1802 tot 2e luitenant van het 1e Bataljon Bataafse Troepen, dienstdoend in West-Indië. In datzelfde jaar vertrok hij naar Suriname en werd gedetacheerd in Berbice (Guyana).

Na het overmeesteren door de Engelsen van Berbice werd Herckenrath, intussen 1e luitenant, krijgsgevangen gemaakt. Door een gevangenenruil keerde hij terug naar Holland en werd in 1806 ingedeeld bij het 2e Regiment Infanterie van Linie van het Koninklijk Hollandsch Leger. De inlijving van het Koninkrijk Holland in 1810 leidde er toe dat Herckenrath als officier de Franse driekleur moest verdedigen. Herckenrath vocht, onder bevel van Napoleon, in Spanje en volgens een artikel in de *Militaire Spectator* onderscheidde hij zich als luitenant tijdens de schermutselingen bij Pancorbo ‘loffelijk’ in een strijd die ‘met roem’ eindigde.²

‘Twist en tweedragt waren hem vreemd’

De uitputtende veldslagen en de opgelopen verwondingen in Spanje hadden tot gevolg dat Herckenrath in november 1813 naar Holland terug mocht keren, waar hij dienst nam in het Nederlandse leger. Voor zijn moed tijdens de Slag bij Waterloo kreeg hij de Militaire Willems-Orde en uiteindelijk ging hij in 1843 in de rang van kolonel met pensioen. Na zijn overlijden in 1852 verscheen in de *Militaire Spectator* een schets, waarin zijn superieuren zeer lovend over Herckenrath schreven: ‘Altoos vrolijk en vergenoegd was hij, tot zelfs in gevorderden ouderdom, steeds welkom in elk gezelschap; hij was godsdienstig, nimmer hoorde men kwaad uit zijnen mond, twist en tweedragt waren hem vreemd’.³ ■

1 Peter de Zeeuw verrichtte het onderzoek voor dit artikel. Zie voor een uitgebreidere versie: ‘Franciscus Herckenrath, drager van de Militaire Willems-Orde, rust in Monsterse grafkelder’, *WOS.nl*.

2 ‘Levensschets van wijlen den generaal-majoor De Fremery’, *Militaire Spectator* (1855) 2e serie, 4e deel, 413. Zie: <https://www.militairespectator.nl/sites/default/files/bestanden/uitgaven/1855/1855-0409-01-0053.PDF>.

3 ‘Levensbeschrijving van Franciscus Antonius Wilhelmus Herckenrath’, *Militaire Spectator* (1852) 2e serie, 4e deel, 430-432. Zie: <https://www.militairespectator.nl/sites/default/files/bestanden/uitgaven/1852/1852-0430-01-0057.PDF>.